

КОРУПЦІОГЕННІСТЬ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

З. ЗАГИНЕЙ

*доктор юридичних наук, доцент,
начальник відділу науково-методичного
забезпечення прокурорської діяльності
у сфері запобігання та протидії корупції
Науково-дослідного інституту
(Національна академія прокуратури України)*

Для належного виконання кримінальним правом України юридичних та соціальних функцій важливого значення набуває створення якісного кримінального закону, який, з одного боку, здатен належно охороняти певний порядок суспільних відносин, регулювати його, а з другого — спроможний забезпечувати протидію злочинності, здійснювати виховний вплив на громадян, формувати ціннісно-орієнтований горизонт їх правосвідомості. Критеріїв визначення якості кримінального закону України існує велика кількість. Зокрема, він потенційно не повинен створювати можливість корупційної поведінки суб'єкта. «Очищення» тексту кримінального закону України від корупційних положень є важливим першочерговим завданням, передусім на етапі нормопроєктування. На сьогодні цей аспект нормативно врегульований у Законі України від 14 жовтня 2014 р. «Про запобігання корупції» (далі — Закон), в якому закріплено проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів [1]. Окрім того, він детально передбачений у Методології

проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів, затвердженій наказом Міністерства юстиції України від 23 червня 2010 р. № 1380/5 (далі — Методологія) [2]. Однак відповідні корупціогенні положення можуть бути виявлені і під час моніторингу правозастосовної практики у галузі кримінального права.

У теорії кримінального права України відповідні питання залишаються ще маловивченими. Зокрема, можна виокремити науковий здобуток у цьому напрямі П. Андрушка, В. Борисова, М. Мельника, В. Навроцького, М. Панова, В. Тація, М. Хавронюка та ін. Проблема корупціогенності нормативно-правових актів у різних галузях права, у тому числі й у теорії права, досліджувалася, зокрема, у працях О. Долгого, Р. Долотова, М. Лисенка, Ю. Орлова, Е. Талашіної, Т. Хабрієвої, О. Шатрави. Однак аналіз їх наукових праць дозволяє зробити висновок про недостатню теоретичну розробку проблем корупціогенності нормативно-правових актів загалом та кримінального закону зокрема. Відтак наукове дослідження відповідних питань є

актуальним та важливим напрямом як загально-теоретичних, так і кримінально-правових досліджень.

Метою статті є формулювання авторського розуміння поняття «корупціогенність тексту кримінального закону України» та виявлення основних випадків такої корупціогенності.

Зважаючи на те, що кримінально-правові приписи мають текстову природу, корупціогенність може бути виявлена шляхом аналізу текстової матерії кримінального закону України. Однак слід пам'ятати, що текст цього закону має як експліцитний, так і імпліцитний прояви. У першому випадку відповідна нормативна інформація виражена за допомогою термінів, термінологічних зворотів, законодавчих конструкцій, що спеціально для цього призначені, а в другому — за допомогою прихованих компонентів кримінально-правової норми.

Згідно з п. 1.3 Методології у широкому розумінні поняття «корупціогенний фактор» визначається як здатність нормативно-правової конструкції (окремого нормативного припису чи їх сукупності) самостійно або у взаємодії з іншими нормами сприяти вчиненню корупційних правопорушень [2]. І. Захарова розуміє під корупціогенним фактором положення нормативних правових актів (їх проектів), прийнятих із порушеннями правил юридичної техніки. Такий фактор є дефектом правової норми, що полягає в її нездатності чітко визначати межі діянь суб'єктів та відповідати потребам правового регулювання. На її думку, причинами появи в нормативно-правових актах корупціогенних факторів є порушення як нормативно не закріплених правил юридичної техніки, так і деяких встановлених чинним законодавством норм, що регулюють правотворчість [3, 85].

Загалом погоджуючись із наведеними підходами, доцільно зауважити, що під корупціогенними факторами потрібно розуміти джерело, причину корупційного прояву, зокрема й корупційного правопорушення. Правова норма може володіти корупціогенністю, тобто потенційною можливістю корупційної поведінки, тоді як реальна причина (корупціогенний фактор) пов'язана з вольовою сферою поведінки людини [3, 86]. Тому пропонується розмежовувати корупціогенність кримінального закону України як потенційну можливість корупційної поведінки суб'єкта, який застосовує цей закон, та корупціогенні фактори — причину вчинення корупційних правопорушень, які не обов'язково пов'язані з корупціогенністю кримінального закону України. Корупціогенність кримінального закону України ще не означає, що корупційне правопорушення може бути вчинено особою, яка скористалася такою його властивістю. Тому корупціогенність лише створює «тло» для корупціогенних факторів.

Таким чином, важливою характеристикою якісного кримінального закону України є його некорупціогенність, яка свідчить про те, що відповідне законодавче положення не може бути підґрунтям для корупційної поведінки суб'єкта.

Як було зазначено вище, пошук корупціогенності кримінального закону України слід вести у його тексті. Адже використання неадекватних засобів та прийомів нормотворчої техніки, недотримання її правил здатне спричинити «корупціогенний ефект» у майбутньому, під час застосування відповідної корупціогенної норми. Юридична природа нормативно-правових актів, до яких належить і кримінальний закон України, вимагає точності та скрупульозності під час

формулювання кримінально-правових приписів, не допускає неоднозначності, суперечності та колізійності його норм, виключає використання незрозумілих і неоднозначних понять, непродуманих та неточних законодавчих дефініцій.

Виокремимо основні випадки корупціогенності кримінального закону України.

Наділення правозастосовні органи дискреційними повноваженнями без формалізації підстав та умов прийняття ними рішень. Згідно з п. 1.6 Методології під такими повноваженнями розуміється сукупність прав та обов'язків органів державної влади та місцевого самоврядування, осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що надають можливість на власний розсуд визначити повністю або частково вид і зміст управлінського рішення, яке приймається, або можливість вибору на власний розсуд одного з декількох варіантів управлінських рішень, передбачених нормативно-правовим актом, проектом нормативно-правового акта [2]. Прикладом корупціогенності відповідного виду може бути положення ч. 1 ст. 69 Кримінального кодексу України (далі — КК України). У ній передбачено, що суд може призначити більш м'яке покарання, ніж передбачено законом, за наявності кількох обставин, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину, з урахуванням особи винного. Водночас для мінімізації корупціогенності відповідної норми законодавець зобов'язує суд мотивувати своє рішення про застосування ст. 69 КК України. Про основні недоліки такого законодавчого формулювання, що призводять до формалізму у випадку прийняття судом відповід-

ного рішення, достатньо переконливо писав Д. Азаров [4, 57–65]. Дискреційні повноваження суду під час застосування ст. 69 КК України поглиблюються ще й тим, що одна з її умов виражена оцінним поняттям «істотне зниження ступеня тяжкості вчиненого злочину». Таким чином, законодавець не визначив чітких критеріїв, за наявності яких суд може призначити більш м'яке покарання, ніж передбачено законом, а корупціогенний «запобіжник» (обов'язок для суду мотивувати своє рішення при застосуванні ст. 69 КК України) не спрацьовує, оскільки суди у вироках зазвичай ігнорують такий законодавчий припис.

Наявність окремих кримінально-правових приписів, що зумовлюють виникнення корупційних відносин. Наприклад, в Україні з 25 червня 2009 р. заборонено гральний бізнес та участь в азартних іграх (ст. 2 Закону України від 15 травня 2009 р. «Про заборону грального бізнесу в Україні» [5]). У 2010 р. КК України було доповнено ст. 203² «Зайняття гральним бізнесом» [6]. Чи насправді в Україні грального бізнесу немає? Як свідчать повідомлення засобів масової інформації, гральний бізнес в Україні існує, але «у тіні», оскільки у законодавстві України належно не регламентована процедура ліцензування цієї діяльності, а також інші її аспекти. Це, у свою чергу, зумовлює корупційні схеми у цьому сегменті тіньової економіки, прибутки від котрої щороку становлять приблизно 5 млрд доларів. Таким чином, кримінально-правова заборона у ст. 203² КК України та заборона грального бізнесу в Україні створює реальні корупціогенні ризики в цій сфері.

Техніко-юридичні недоліки кримінально-правових приписів, до яких, зокрема, належать порушення вимог

нормопроектувальної техніки, а також технічні помилки в тексті, пропущення слів (пп. 4 п. 1.13 Методології) [2]. Наприклад, у багатьох статтях Особливої частини КК України законодавець вказує на зміст погрози. Однак в окремих випадках він робить це з порушенням правил української мови. Так, правильною є така форма цієї частини нормативного речення: «погроза вбивством», «погроза знищенням або пошкодженням майна», а неправильно — «погроза вбивства», «погроза знищення» або «пошкодження майна». Труднощів у процесі тлумачення не виникає у тих випадках, коли слово, що позначає зміст, стоїть після терміна «погроза». Однак можуть виникнути певні проблеми під час інтерпретації змісту погрози діянням, віддаленим від терміна «погрози». Приміром, у ст. 386 КК України передбачено кримінальну відповідальність за «перешкоджання з'явленню <...>, примушування <...> шляхом погрози вбивством, насильством, знищенням майна або розголошення відомостей, що їх ганьблять». Виходячи з такого формулювання, розголошення відомостей — це самостійне діяння одночасно з перешкоджанням, примушуванням, підкупом та погрозою, оскільки зміст погрози має описуватися в орудному відмінку (ким? чим?). Таке розуміння кримінально-правового припису абсурдне, оскільки саме по собі розголошення відомостей, що ганьблять свідка, потерпілого, експерта, не може спричинити шкоду правосуддю як об'єкту кримінально-правової охорони. Очевидно, законодавець мав на увазі інше: передбачити зміст погрози як способу примушування. Але допустив граматичну помилку, яка може бути віднесена до корупціогенності кримінального закону України. Проте й у такому випадку погроза від-

повідного змісту не узгоджується з діянням, оскільки примушування має місце у тому випадку, коли потерпілий перебуває у ситуації «третього не дано», а погроза розголошенням відомостей, що ганьблять потерпілого, не спричиняє виникнення такої ситуації.

Надмірність оцінної лексики у кримінальному законі України, яка не має доктринальних та правозастосовних стандартів. У практиці Європейського суду з прав людини (далі — ЄСПЛ) є рішення, яке безпосередньо стосується розуміння оцінних кримінально-правових понять. Йдеться про рішення «Лійвік проти Естонії». Розглянувши скаргу заявника, ЄСПЛ встановив порушення ст. 7 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція), що виявилось у неправомірному засудженні заявника за зловживання посадовим становищем. Адже, як було констатовано, відповідно до чинного кримінального законодавства Естонії заявник не міг передбачити того, що його дії кваліфікуватимуться як кримінальне правопорушення. ЄСПЛ визнав: тлумачення ст. 161 Кримінального кодексу Естонії, на підставі якої заявника було засуджено, охоплювало застосування надто широких понять і нечітких критеріїв, котрі не відповідали вимогам Конвенції. Відповідно до цієї статті особа повинна притягуватися до кримінальної відповідальності лише на тій підставі, що зловживання службовим становищем могло спричинити «значну шкоду». Як констатував ЄСПЛ, у законі не було передбачено жодних критеріїв для оцінки того, що потрібно розуміти під ризиком виникнення такої шкоди. Тому він визнав надто нечіткими критерії, які дозволили національним судам зробити такий висновок: Лійвік завдав «значної моральної шкоди», оскільки його дії як

посадовця високого рангу не відповідали «загальному почуттю справедливості» [7].

У теорії права, а також у кримінально-правовій доктрині науковці здебільшого помічають негативні наслідки застосування оцінних понять у тексті КК України, зокрема те, що їх наявність породжує зловживання правом з боку суб'єктів правозастосування, які є передумовою виникнення спірних ситуацій (юридичних конфліктів). Адже у судовій практиці має місце велика кількість помилок, пов'язаних із можливістю довільного тлумачення оцінних понять, їх «каучуковістю».

Оцінні кримінально-правові поняття, на нашу думку, потребують «реабілітації». У випадку вмілого використання оцінних понять може бути подоланий зайвий формалізм і консервативність кримінального закону України, враховані індивідуальні особливості кримінального провадження. Водночас наявність у тексті оцінних ознак допоможе запобігти «законодавчій інфляції» в Україні, тобто стійкій тенденції до збільшення кількості змін КК України. Наявність оцінних понять дає змогу забезпечити, з одного боку, стислість, компактність тексту КК України, а з другого — повноту регламентації кримінально-правових відносин. Тому й стратегічним напрямом у сучасних умовах є не вилучення оцінних понять із тексту КК України, а відшукування шляхів оптимального співвідношення формалізованого та оцінного у ньому.

Відсутність законодавчих дефініцій окремих кримінально-правових понять, що зумовлює їх різне тлумачення у доктрині та у судовій практиці, а також нечіткість і суперечність відповідних легальних визначень. Наявність дефініцій у тексті КК України є важливою з огляду на принцип верховенства права у практиці ЄСПЛ, скла-

довою якого є визначеність і передбачуваність будь-яких нормативно-правових приписів. Без сумніву, введення у текст КК України законодавчих дефініцій має на меті однакове розуміння та інтерпретацію кримінально-правових норм адресатами [8, 14]. Водночас його перевантаження такими визначеннями робить кримінальний закон України негнучким. Відтак для мінімізації корупціогенності важливою є скрупульозна робота, спрямована на вибір тих понять, які потребують законодавчого дефініювання у КК України, а також на побудову легальних визначень, які б відповідали певним вимогам (співвідносність, повнота, зрозумілість, заборона «ганебного» кола, відсутність негативних характеристик тощо) [9, 130–132].

Невідповідність вичерпних переліків, що містяться у тексті кримінального закону України, визначенню відповідних понять у регулятивному законодавстві. Наприклад, наявність колізії між переліком корупційних злочинів, що міститься у примітці ст. 45 КК України, та визначеннями понять «корупційне правопорушення» та «корупція», що містяться у Законі. Така суперечність може зумовити субсидіарне застосування Закону, що, на нашу думку, справедливо «виведе» з переліку корупційних злочинів ті, що не відповідають базовим дефініціям в антикорупційному законодавстві України (зокрема, статті 320, 369 КК України). Хоча якщо виходити з буквального тлумачення вичерпного переліку у примітці ст. 45 КК України, перераховані вище злочини слід відносити до корупційних з усіма обмеженнями реагування держави у зв'язку з їх вчиненням (наприклад, особа у такому випадку не може бути звільнена від кримінальної відповідальності у зв'яз-

ку з дійовим каяттям — ст. 45 КК України, у зв'язку з примиренням винного з потерпілим — ст. 46 КК України тощо).

Закріплення у кримінальному законі України винятків без чіткої вказівки на те, що той або інший аспект регулювання є винятком із загального правила, що зумовлює можливість зловживання ними, їх двозначне тлумачення. Наприклад, відповідно до ч. 1 ст. 75 КК України суд не може звільнити засудженого, який вчинив корупційний злочин, від відбування покарання з випробуванням. Водночас у ч. 2 цієї статті визначено, що суд ухвалює рішення про звільнення від відбування покарання з випробуванням у випадку затвердження угоди про примирення або про визнання вини, якщо сторонами угоди узгоджено покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, позбавлення волі на строк не більше п'яти років, а також узгоджено звільнення від відбування покарання з випробуванням. Тобто відповідний виняток щодо неможливості укладення угод про примирення або про визнання вини у випадку засудження особи за корупційний злочин у ч. 2 ст. 75 КК України не передбачено. У зв'язку з цим у теорії кримінального права та у правозастосуванні сформувався два підходи. Перший із них відображений у постанові Пленуму Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11 грудня 2015 р. № 13 «Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод» [10], у п. 12 якої йдеться про те, що якщо сторони узгодили покарання та досягли домовленості щодо звільнення підозрюваного/обвинуваченого від його відбування з випробуванням, відповідно до частин 2, 3 ст. 75 КК України суд

зобов'язаний ухвалити рішення про таке звільнення у випадку затвердження угоди про примирення або визнання винуватості за наявності сукупності таких умов: 1) сторонами угоди узгоджено покарання у виді виправних робіт, службового обмеження для військовослужбовців, обмеження волі, позбавлення волі на строк не більше п'яти років; 2) узгоджено звільнення від відбування покарання з випробуванням; 3) угода відповідає чинному законодавству та підстави для відмови в її затвердженні визначені Кримінальним процесуальним кодексом України відсутні. Водночас відповідно до другого підходу, який відображений у праці О. Книженко, обмеження можливості звільнення від відбування покарання з випробуванням засудженням за вчинення корупційних злочинів стосується й укладення угод у кримінальному провадженні [11, 116]. Саме остання точка зору вбачається такою, що відповідає загальним підходам до тлумачення винятків, які містяться у правових нормах [12, 84–86].

У межах однієї публікації важко описати всі випадки корупціогенності кримінального закону України. Перелік, наведений вище, — невичерпний та потребує подальшого напрацювання. У кожному з зазначених вище випадків нечіткість та суперечність кримінально-правового регулювання призводить до виникнення «латентних процедур» корупційної спрямованості. Звісно, наявність корупціогенності тексту кримінального закону України ще не означає, що особи, які його застосовують, скористаються цим. Однак така можливість все ж існує. Відтак важливе значення під час прийняття вторинних кримінальних законів України належить проведенню антикорупційної експертизи, яка

повинна мати не разовий, а тривалий характер і «працювати» на випередження та запобігання зловживаннями під час застосування кримінально-правових норм і вчиненню корупційних злочинів.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. *Про запобігання корупції*: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII // Відомості Верховної Ради України. — 2014. — № 49. — Ст. 2056.
2. *Методологія проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів, затверджена наказом Міністерства юстиції України від 23 червня 2010 р. № 380/5* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1380323-10>.
3. *Захарова И. А.* Проведение прокурором антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов: смешение надзорной и правотворческой функций прокуратуры // Экспертиза нормативных правовых актов и их проектов на предмет коррупциогенности: содержание, значение, методика проведения : сб. ст. / под общ. ред. О. С. Капинус и А. В. Кудашкина ; Академия генеральной прокуратуры РФ. — М., 2010. — С. 84–90.
4. *Азаров Д. С.* Врахування ступеня тяжкості злочину при призначенні покарання із застосуванням статті 69 Кримінального кодексу України (за результатами узагальнення судової практики) // Наука і правоохоронна діяльність. — 2014. — № 1 (23). — С. 57–65.
5. *Про заборону грального бізнесу в Україні*: Закон України від 15 травня 2009 р. № 1334-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1334-17>.
6. *Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства про заборону грального бізнесу в Україні*: Закон України від 22 грудня 2010 р. № 2852-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2852-17>.
7. *Рішення у справі «Лійвік проти Естонії»* від 25 червня 2009 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.asad.com.ua/page265.html>.
8. *Туранин В. Ю.* Теория и практика использования законодательных дефиниций : моногр. — М., 2009. — 108 с.
9. *Загиней З. А.* Герменевтика кримінального закону України : дис. .. д-ра юрид. наук : спец. 12.00.08. — К., 2016. — 636 с.
10. *Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод*: постанова Пленуму Вишого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ від 11 грудня 2015 р. № 13 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-15>.
11. *Книженко О. О.* Звільнення від відбування покарання з випробуванням та укладення угод у кримінальному провадженні щодо корупційних злочинів [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2015_1_13.
12. *Загиней З. А.* Про можливість застосування частини 2 статті 75 Кримінального кодексу України за вчинення корупційних злочинів // Актуальні проблеми юридичної науки : зб. тез Міжнар. наук. конф. «П'ятнадцять осінніх юридичних читань» (м. Хмельницький, 21–22 жовтня 2016 р.) : у 2 ч. — Хмельницький, 2016. — Ч. 2. — С. 84–86.

REFERENCES

1. Pro zapobihannia koruptsii: Zakon Ukrainy vid 14 zhovtnia 2014 r. № 1700-VII [About prevention of corruption: The law of Ukraine of October 14, 2014 № 1700-VII], *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2014, no. 49, Article 2056.
2. Metodolohiia provedennia antykoruptsiinoi ekspertyzy normatyvno-pravovykh aktiv, zatverdzena nakazom Ministerstva iustytzii Ukrainy vid 23 chervnia 2010 r. № 380/5 [Methodology of conducting the anti-corruption examination of normative legal acts approved by the order of the Ministry of Justice of Ukraine of June 23, 2010 № 380/5]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1380323-10>.
3. Zakharova I. A. Provedenie prokurorom antikorrupsionnoy ekspertizy normativnykh pravovykh aktov: smeshenie nadzornoj i pravotvorcheskoj funktsiy prokuratury [Conducting anti-corruption examination of regulations by the prosecutor: mixture of supervising and law-making functions of prosecutor's office], *Ekspertiza normativnykh pravovykh aktov i ikh proektov na predmet korruptsiogennosti: sodержanie, znachenie, metodika provedeniya* [Examination of regulations and their projects regarding a korruptsiogennost: contents, value, carrying out technique], Moscow, 2010, pp. 84–90.
4. Azarov D. S. Vrachuvannia stupenia tiazhkosti zlochynu pry pryznachenni pokarannia iz zastosuvanniam statii 69 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy (za rezultatamy uzahalnennia sudovoi praktyky) [The accounting of severity of a crime at assignment of punishment with application of article 69 of the Criminal code

- of Ukraine (by results of synthesis of jurisprudence)], *Nauka i pravookhoronna diialnist*, 2014, no. 1 (23), pp. 57–65.
5. Pro zaboronu hralnoho biznesu v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 15 travnia 2009 r. № 1334-VI [About the ban of a gaming in Ukraine: The law of Ukraine of May 15, 2009 № 1334-VI]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1334-17>.
  6. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia zakonodavstva pro zaboronu hralnoho biznesu v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 22 hrudnia 2010 r. № 2852-VI [About introduction of amendments to some acts of Ukraine concerning improvement of the legislation on the ban of a gaming in Ukraine: The law of Ukraine of December 22, 2010 № 2852-VI]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2852-17>.
  7. Rishennia u spravi «Liivik proty Estonii» vid 25 chervnia 2009 r. [The decision on business «Lyivik against Estonia» of June 25, 2009]. Available at: <http://www.asad.com.ua/page265.html>.
  8. Turanin V. Yu. Teoriya i praktika ispolzovaniya zakonodatelnykh definitisii [Theory and practice of use of legislative definitions], Moscow, 2009, 108 p.
  9. Zahynei Z. A. Hermenevtyka kryminalnoho zakonu Ukrainy [Hermeneutics of the criminal law of Ukraine], Kyiv, 2016, 636 p.
  10. Pro praktyku zdiisnennia sudamy kryminalnoho provadzhenia na pidstavi uhod: postanova Plenumu Vyschoho spetsializovanoho sudu z rozhlidu tsyvilnykh ta kryminalnykh sprav vid 11 hrudnia 2015 r. № 13 [About practice of implementation by courts of criminal proceedings on the basis of agreements the resolution of the Plenum of the Supreme specialized court on consideration of civil and criminal cases of December 11, 2015 № 13]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0013740-15>.
  11. Knyzhenko O. O. Zvilnennia vid vidbuvannia pokarannia z vyprovuvanniam ta ukladennia uhod u kryminalnomu provadzheni shchodo koruptsiinykh zlochyniv [Release from serving sentence with test and the conclusions of agreements in criminal proceedings concerning corruption crimes]. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlduvs_2015_1_13.
  12. Zahynei Z. A. Pro mozhlyvist zastosuvannia chastyny 2 statti 75 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy za vchynennia koruptsiinykh zlochyniv [About a possibility of application of part 2 of article 75 of the Criminal code of Ukraine for commission of corruption crimes], *Aktualni problemy iurydychnoi nauky*, Khmelnytskyi, 2016, Part 2, pp. 84–86.

Загинеї З. А. Корупціогенність кримінального закону України: постановка проблеми

Анотація. Розмежовуються поняття «корупціогенність тексту кримінального закону України» та «корупціогенні фактори». Наведено окремі випадки порушення правил нормотворчої техніки, які зумовлюють корупціогенність тексту кримінального закону України. До них, зокрема, віднесено такі: наділення правозастосовні органи дискреційними повноваженнями без формалізації підстав та умов прийняття ними рішень; наявність окремих кримінально-правових приписів, що зумовлюють виникнення корупційних відносин; техніко-юридичні недоліки кримінально-правових приписів; надмірність оцінної лексики у кримінальному законі України, яка не має доктринальних і правозастосовних стандартів.

Ключові слова: корупціогенність, кримінальний закон України, корупція, нормотворча техніка, оцінне поняття, законодавча дефініція, вичерпний перелік.

Загинеї З. А. Корупциогенность уголовного закона Украины: постановка проблемы

Аннотация. Разграничиваются понятия «коррупциогенность уголовного закона Украины» и «коррупциогенные факторы». Приведены отдельные случаи нарушения правил нормотворческой техники, обуславливающие коррупциогенность текста уголовного закона Украины. К ним, в частности, отнесены такие: наделение правоприменительных органов дискреционными полномочиями без формализации оснований и условий принятия ими решений; наличие отдельных уголовно-правовых предписаний, обуславливающих возникновение коррупционных отношений; технико-юридические недостатки уголовно-правовых предписаний; избыточность оценочной лексики в уголовном законе Украины, не имеющей доктринальных и правоприменительных стандартов.

Ключевые слова: коррупциогенность, уголовный закон Украины, коррупция, нормотворческая техника, оценочное понятие, законодательная дефиниция, исчерпывающий перечень.

Zagynei Z. Prone Corruption of the Criminal Law of Ukraine: Formulation of the Problem

Annotation. The concept «prone corruption of the penal statute of Ukraine» and «prone corruption factors» is differentiated. Some cases of abuse of regulations of rule-making equipment which predetermine a corruption of the text of the penal statute of Ukraine are given. These include, in particular, are classified. Giving law enforcement authorities discretion without formalizing the grounds and conditions for decision-making. The presence of certain criminal regulations that contribute to the emergence of corrupt relationships. Technical and legal shortcomings criminal regulations. Redundancy evaluation of vocabulary in the criminal law Ukraine, which has no doctrinal standards and enforcement.

Key words: prone corruption, penal statute of Ukraine, corruption, rule-making equipment, the estimated term, the legal definition, an exhaustive list.